



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



 SOCIÁLNĚ ODPOVĚDNÉ
VEREJNÉ ZADÁVÁNÍ



**PODPORA
SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ
PROSTŘEDNICTVÍM
VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK**



PODPORA
SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ
PROSTŘEDNICTVÍM
VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK






PODPORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ PROSTŘEDNICTVÍM VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Autorský tým: Gabriela Kurková, Monika Dobrovodská, Petra Ingerová

© Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018

ISBN: 978-80-7421-153-9



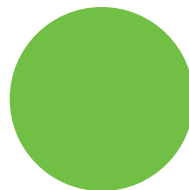
Propojenost veřejných zakázek a sociálního podnikání je v zemích západní Evropy nezpochybnitelná. Základem je evropská právní úprava zadávání veřejných zakázek¹. Ta vychází z toho, že **významnou roli při zaměstnávání nebo jiné podpoře osob se zdravotním, sociálním nebo kulturním znevýhodněním hrají sociálně zaměřené podniky**. Takový přístup se stále častěji objevuje i v České republice.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES



Proč
zadávat veřejné
zakázky sociálním
podnikům?

Argumentů by se dalo
nalézt určitě mnoho,
ale jednoduše protože:



PODPOŘÍTE VYTVOŘENÍ ČI UDRŽENÍ PRACOVNÍCH MÍST PRO ZDRAVOTNĚ A SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ

V sociálním podnikání nejde pouze o zaměstnávání zdravotně postižených, ale i o zaměstnávání sociálně znevýhodněných. Pokud sociální podniky právě nečerpají dotaci z Evropských strukturálních fondů, dostávají se do nevýhodné situace ty z nich, které zaměstnávající sociálně znevýhodněné. Na své zaměstnance nemohou čerpat žádné příspěvky. Zdrojem příjmů jsou pouze zakázky, které podnik získá. Každý sociální podnik zaměstnává dle principů, ke kterým se zavazuje, prokazatelně více než 30 % osob ze znevýhodněných skupin. Zaměstnancům je navíc poskytována podpora zohledňující jejich specifické potřeby a je kladen důraz na rozvoj pracovních kompetencí.



Data:

Nejčastěji zaměstnávanou cílovou skupinou jsou osoby se zdravotním postižením. Děje se tak v 64 % podniků. Druzí v pořadí jsou dlouhodobě nezaměstnaní s 38 %. Jiné skupiny dosahují 17 % (jako příklad „jiné skupiny“ lze uvést azylanty a imigranty či osoby ve věku 50 let a více). O procento méně (16 %) podniků zaměstnává mládež a mladé dospělé v obtížné životní situaci. 15 % podniků zaměstnává etnické menšiny (zpravidla se jedná o Romy)².

SP zaměstnávají tyto cílové skupiny	Počet SP v procentech
Zdravotně postižení	64 %
Dlouhodobě nezaměstnaní	38 %
Jiné skupiny	17 %
Mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	16 %
Etnické menšiny	15 %
Lidé pečující o rodinné příslušníky	14 %
Lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	9 %
Lidé se závislostmi	7 %

Pozn.: Integrovaní sociální podniky často zaměstnávají více než jednu cílovou skupinu, proto součet odpovědí přesahuje celkový počet subjektů, se kterými bylo šetření provedeno.

² Vyhodnocení dotazníkového šetření sociálních podniků v ČR, 2015, P3-People, Planet, Profit, o.p.s.

PODPOŘÍTE MÍSTNÍ ROZVOJ

Sociální podnikání je jedním z inovativních nástrojů, jak lze podpořit místní rozvoj. Hraje důležitou roli v rozvoji místních aktivit, podnikavosti, rozvoji komunitního života atp. Jedná se o důležité pilíře sociálního podnikání.

Standardem každého sociálního podniku je:

- ▶ přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky,
- ▶ využívání přednostně místních zdrojů,
- ▶ zaměstnávání místních obyvatelů,
- ▶ nakupování od místních dodavatelů,
- ▶ využívání místních surovin a materiálů.


Provázanost s místní komunitou je prokazatelná. Obecně lze říci, že k vyváženému rozvoji území přispívá podpora místních ekonomických aktivit, a to zejména těch, které vycházejí z místních potřeb. Pro sociální podniky je typické to, že jsou malé a většinou vznikají na základě místní spolupráce a partnerství.



PODPOŘÍTE ENVIROMENTÁLNĚ ŠETRNÉ PODNIKÁNÍ

Dalším důležitým principem sociálních podniků je zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby. Podniky mají formulované zásady šetrného úřadování a provozu, často dané vnitřním předpisem. Informace mají veřejně dostupné a naplňují je v praxi. Mají dokladované používání ekologicky šetrných výrobků či těch s např. certifikací BIO, Fairtrade.





MŮŽETE VYŘEŠIT I NĚKOLIK PROBLÉMŮ NAJEDNOU - SYNERGIE

Synergie pak může být například to, že kromě naplnění předmětu veřejné zakázky podpoříte místní zaměstnanost a současně tím vyřešíte například i nedostatek vlastních prostředků či pracovních sil na údržbu zeleně, opravy chodníků nebo likvidaci a recyklaci odpadů. V případě sociálně vyloučených lokalit pak může taková veřejná zakázka vytvořit přidanou hodnotu i v menší kriminalitě v místě.

Ze zahraničí jsou známy i sociální podniky s kulturním přesahem, kdy takové firmy například spravují historické objekty a vytváří v nich pracovní místa. Škála možných synergií je velká.

Sociální podnikání svou podstatou přispívá ke společenské soudružnosti, podporuje roli místních aktérů a motivuje je, aby si vzájemně pomáhali.

Jedním z již dříve zmíněných typických znaků sociálního podnikání je jeho místní rozměr a znalost prostředí. Většinou se jedná o menší podniky, které jsou z hlediska svého poslání i aktivit těsně svázány s lokalitou, ve které působí. Využívají místní zdroje a také jejich zaměstnanci i zákazníci většinou pocházejí ze stejného místa. Využití a pravidelné zapojení takových subjektů v oblasti veřejných zakázek je výhodné pro obě strany.

Sociální podniky se velmi často nachází na poli sociálních inovací. Jde o situace, kdy využívají synergie vzniklé zapojením dalších aktérů, tzv. stakeholderů, a dochází k efektivnímu vyřešení místních problémů. Stakeholdery mohou být v roli místních aktérů třeba starostové, zastupitelé, ale i neziskové organizace, firmy či jednotlivci.



Příklad:

ONZA a.s. - městská sociální firma. Tento sociální podnik založilo v roce 2010 město Jirkov ve spolupráci s Člověkem v tísní, aby pomohlo za-

městnat 16 sociálně znevýhodněných osob, především Romů, z jirkovských sociálně vyloučených lokalit. Podnikání firmy ONZA je založeno na údržbě veřejné zeleně, správě hřbitovů a parkovišť. Jediným akcionářem a hlavním objednavatelem služeb je město Jirkov. Sociální podnik získává své zakázky ve veřejné soutěži. „Dáváme příležitost lidem, které k nám posílá Probační a mediační služba. Pomáháme jim napravit to, co se jim v životě nepodařilo, a oni nám to vracejí tím, že je naše město čistější,“ řekl vedoucí provozu Václav Houdek.



Díky ekonomickému principu sociálního podnikání máte jistotu, že zisk je používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění společensky prospěšných cílů. Podmínkou je to, že více než 50 % zisku je reinvestováno.

Sociální podniky jsou stále populárnější také ve všech evropských zemích. Většina členských států pro ně nemá vyhrazenou specifickou právní formu. V praxi využívají sociální podniky především kooperativní formy (družstva), neziskové typy sdružení a asociací, nadací i obchodních společností.

PODPOŘÍTE ROZVOJ SOCIÁLNÍHO PODNIKÁNÍ V ČR



Data:

V Evropě existují přibližně dva miliony sociálních podniků, tedy asi 10 % všech firem. Tyto podniky zaměstnávají více než 11 milionů osob, což je ekvivalent 6 % pracovní populace Evropské unie (Evropská komise, 2013). Ve Francii například sektor sociální ekonomiky zahrnuje 222 800 organizací a podniků, zaměstnává 2 330 000 osob a zaujímá tak 13,8 % pracovních míst v neveřejném sektoru³.



◀◀◀ EVROPA

▶ 2 miliony sociálních podniků

▶ = 10 % všech firem

▶ = více než 11 milionů zaměstnanců

▶ = 6 % pracovní populace EU

³ Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek - příručka, zpracovaly Eva Dorňáková, Petra Francová, 2015, P3 - People, Planet, Profit, o.p.s.



ZAPOJOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ DO VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK JE VÝHODNÉ PRO:

veřejnou správu

pokud veřejná správa nakupuje od sociálních podniků, pak kromě zaměstnání osob znevýhodněných na trhu práce a jejich sociální integrace přispívá k úsporám veřejných prostředků (zaměstnaní lidé nečerpají sociální dávky a dávky v nezaměstnanosti, ale naopak odvádějí daně a platí sociální a zdravotní pojištění). Ve vybraných regionech může zaměstnání v sociálním podniku fungovat i jako nástroj prevence kriminality a může pomoci snižovat práci na černo.

sociální podniky

jednoznačně pro své výrobky a služby potřebují odbyt. Tím, že zaměstnávají znevýhodněné osoby a věnují se jejich pracovní integraci, vykonávají službu pro stát. Nesou i všechny náklady s tím spojené a jsou ve srovnání s ostatními podniky na trhu znevýhodněny.

běžné podniky/firmy

je-li zadavatelem žádáno, aby byly do realizace zakázky zapojeny osoby zdravotně či sociálně znevýhodněné, je pro běžný podnik, který se uchází o veřejnou zakázku se sociální podmínkou výhodné spojit se se sociálním podnikem, protože tím bude mít zabezpečenou zvláštní péči o znevýhodněné osoby během jejich práce na zakázce. Sociální podniky přesně toto umí a mohou být vhodným partnerem na zakázce.

KDE NAJDU SOCIÁLNÍ PODNIKY?

Zmapujte si svůj region a určitě naleznete sociální podniky.

Ideálním zdrojem je využít **Adresář sociálních podniků**, který je dostupný elektronicky na adrese www.ceske-socialni-podnikani.cz. Je to průběžně kontrolovaný největší jednotný zdroj kontaktů sociálních podniků a neustále se v něm objevují nově vzniklé sociální podniky.



Můžete se obrátit na členské organizace a regionální uskupení, např.:

TESSEA (www.tessea.cz), která sdružuje členy z řad sociálních podnikatelů



SINEC pro Moravskoslezský kraj (Klaster sociálních inovací a podniků SINEC (www.klaster-socialnich-podniku.cz))



Regionální centrum podpory sociálního podnikání Hradec Králové (<http://www.cirihk.cz/regionalni-centrum-podpory-socialniho-podnikani.html>)



CO VŠECHNO SOCIÁLNÍ PODNIKY DĚLAJÍ?

**Pojďme se podívat na ukázky toho,
co všechno sociální podniky mohou nabídnout
a v jakých oblastech se můžete potkat.**

HLAVNÍ OBLASTI ČINNOSTÍ SP	počet absolutně	počet v procentech
Zahradnické služby, úpravy zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce	36	24 %
Ostatní služby	30	20 %
Obecný prodej	27	18 %
Pohostinství a ubytování	23	15 %
Potravinářská výroba	23	15 %

Zdroj: www.ceske-socialni-podnikani.cz

Z tabulky je patrné, že silným odvětvím, kde lze využít služby sociálních podniků je catering (v tabulce ho představuje součet pohostinství a ubytování a potravinářské výroby). Následují technické služby.

V oblasti cateringu již působí dodavatelé se zkušeností s plněním veřejných zakázek, například:

Bílá Vrána

– poskytují cateringové zakázky ušité na míru. Jsou schopni zajistit catering od nejmenších po největší akce. Mezi klienty patří Česká spořitelna, ČEZ, ČSOB, Jeden svět, MPSV a mnoho dalších. Kromě cateringu provozují také kavárnu v centru Prahy. Zakázkou objednanou u Bílé vrány podpoříte zaměstnávání mentálně postižených osob. Webové stránky - <http://kavarnabilavrana.cz>.

Deli Life

- cateringové služby od soukromých akcí až po konference. Důraz kladou na sezonní a lokální suroviny, připravují catering i s ohledem na ekologickou stopu. Zakázkou podpoříte osoby znevýhodněné na trhu práce – matky po RD, osoby se zdravotním hendikepem či studenty hledající praxi. Webové stránky - <http://delilife.cz/catering/>.

Ethnocatering

- nabízí cateringové služby s příchutí exotiky. Potkávají se v něm kulinářské vlivy z širší oblasti Kavkazu a střední Asie. Obstarávají rauty, konference, školení i svatby až pro 1000 osob. Společnost zaměstnává migrantky ve věku nad 50 let, které z různých důvodů (politických, sociálních, ekonomických) při-

šly, často s velmi pohnutými osudy, hledat nový domov do České republiky. Webové stránky - <https://www.ethnocatering.cz/>.

Kuchařky bez domova

- veganské cateringové služby, které připravují ženy bez stálého bydlení. Webové stránky - <http://jako.doma.org/catering/>.

Mlsná Kafka

- poskytuje vegetariánský catering pro konference, semináře, atd. Umí realizovat coffee breaky, snídaně i speciální přání. V podniku nachází pracovní uplatnění lidé znevýhodněním na trhu práce. Webové stránky - <http://www.mlsnakavka.cz/cs/vegetariansky-catering-praha>.

Modrý domeček

- vyhlášený dodavatel cateringových služeb, který jej zajistí od nejmenších po největší akce. Mají dlouhodobé zkušenosti a klienty z oblasti soukromého i veřejného sektoru. Zakázkou na catering od Modrého domečku podpoříte zaměstnávání osob se zdravotním znevýhodněním. Webové stránky - <http://www.modrydomecek.cz/>.



Mimo hlavní město také určitě naleznete svého potenciálního dodavatele cateringu, představíme vám několik zástupců napříč regiony.

Bistro u dvou přátel, Hradec Králové

– nabízí catering se širokou škálou občerstvení a profesionální obsluhu pro různé akce. Zakázkou podpoříte zdravotně znevýhodněné osoby. Webové stránky - <http://www.bistroudvoupřatel.cz/>.

Fokus Vysočina, Havlíčkův Brod

– nabízí klasické služby cateringu, které pro zájemce zajistí 3 provozu Fokusu a to občerstvení Pod Lipami, Mlsný bar Havlíčkův Brod a Cukrárna Ludmilka Hlinsko. Podpořenou skupinou jsou zaměstnanci s duševním onemocněním. Webové stránky - <http://www.fokusvysocina.cz/chrane-dilny-fokus-vysocina-sro>.

Rettigovka, Litomyšl

- zajišťuje kompletní cateringový servis od návrhu, přes pozvánky až po úklid. Získáte kvalitní suroviny a zdravou přípravu jídel a v druhé řadě také dobrý pocit – podpoříte sebevědomí osob s hendikepem, sociálním a zdravotním. Webové stránky - <http://www.rettigovka.eu/catering/>.

Naděje otrokovická, Otrokovice

- zajišťuje klasické občerstvení na nejrůznější pracovní i soukromé akce. Nabízí také kompletní cateringové služby včetně obsluhy. Zaměstnanci podniku jsou lidé se zdravotním hendikepem. Webové stránky - <http://nadeje-otrokovickaops.cz/obcerstveni/akce/>.

Spirála, Ostrava

- cateringové služby na rauty, firemní oslavy, vzdělávací akce, konference atd. Vytvoří vám individuální nabídku podle vašich představ. Zakázkou podpoříte lidi se zdravotním postižením. Webové stránky – <http://spiralacatering.cz/>.

Mléčný bar NAPROTI Ostrava

– zajišťuje cateringové služby na firemní rauty a to od přípravy, po obsluhu a závěrečný úklid. Zaměst-

nanci podniku jsou zdravotně znevýhodněni. Webové stránky - <http://www.naproti.com/>.

Krajanka, Kroměříž

– připravují studenou kuchyni ve farmářském stylu z lokálních potravin. Krajanka zajišťuje služby pro všechny druhy akcí: soukromé oslavy a události, firemní akce, semináře a školení. Zakázkou pomůžete lidem sociálně znevýhodněným. Webové stránky – <http://www.krajankasp.cz/farmarsky-catering>.

Fokus Labe, Ústí nad Labem

– nabízí široký sortiment výrobků studené a teplé kuchyně. Mají znalosti z oblasti gastronomie vycházející z dlouhodobých zkušeností s provozováním chráněné kuchařské dílny u Labe. Výrobky připravují z čerstvých a kvalitních surovin, zaměřují se především na zdravou, moderní a nutričně vyváženou kuchyni. Zakázkou podpoříte zaměstnávání duševně nemocných osob. Webové stránky - <http://www.fokuslabe.cz/chrane-dilny/fokus-catering/>.

Tři ocásci, Brno

- veganský catering, s důrazem na sezónnost a lokálnost surovin. Zaměstnávají osoby znevýhodněné na trhu práce, používají fair trade produkty. Webové stránky - <https://triocasci.cz/catering/>.

Zdravá svačinka, Plzeň

- nabízí občerstvení pro nejrůznější společenské i firemní akce, jakými jsou prezentace, teambuldingy, večírky, konference a další příležitosti. V případě zájmu dodají také stylový doprovodný program, který ve spolupráci s partnery technicky zajistí od A do Z. Zakázkou podpoříte zdravotně znevýhodněné. Webové stránky - <http://www.zdrava-svacina.cz/9/Catering/>.



KVALITA
POSKYTNUTÝCH
SLUŽEB A ZBOŽÍ

KDO
GARANTUJE,
ŽE JSOU
OVĚŘENÉ?

Určitě vás napadne otázka kvality poskytnuté služby anebo dodaného zboží. Sociální podniky nejsou tréninkové dílny, ale plnohodnotné provozy. Velmi často s mnohaletou zkušeností a referencemi. Není tedy potřeba tuto otázku řešit více než na volném trhu.

V tuto chvíli neexistuje autorita, která vám nějakým způsobem sociální podnik ohodnotí. Ideálně si prověřte reference, webové stránky a podobné zdroje jako je tomu u standardního prostředí. Nebo se spojte s regionálním uskupením, kde jsou podniky prověřovány.

PRÁVNÍ ÚPRAVA
VYUŽITELNÁ PRO
PODPORU PŘÍSTUPU
SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ
K VEŘEJNÝM
ZAKÁZKÁM

Možná opatření, kterými lze podpořit sociální podniky:

přímé oslovení
či formalizovaná
výzva ve veřejných
zakázkách malého
rozsahu (v souladu
s interními předpisy
zadavatele)

zlepšení
přístupu k účasti
ve veřejných
zakázkách
dalšími
způsoby

zvýhodnění
v hodnocení

přímé oslovení
či formalizovaná
výzva ve veřejných
zakázkách malého
rozsahu (v souladu
s interními předpisy
zadavatele)

U veřejných zakázek malého rozsahu, tedy zakázek, které nevyžadují realizaci zadávacího řízení podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, dále jen „ZZVZ“, je na zadavateli, jak při jejich zadávání bude postupovat. Vždy je nutné dodržet zásady zadávání veřejných zakázek (§ 6 ZZVZ) a zásady 3E (tj. zásady hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti). Ostatní postupy pak budou do značné míry záviset na vnitřním nastavení postupů zadavatele, jeho interních předpisech, případně na pravidlech poskytovatele dotace. V praxi pak tyto postupy lze zjednodušit a rozdělit do dvou skupin:

C Přímé nákupy a objednávky

Pro nákupy a poptávky s nízkou předpokládanou hodnotou by formalizovaná soutěž mohla být zbytečně administrativně a časově zatěžující a neflexibilní řešení. Interní předpisy proto zpravidla do určité výše předpokládané hodnoty plnění umožňují zadavateli poptat služby/dodávky/stavební práce přímo od vybraného dodavatele – bez formalizované soutěže, při využívání metod jako průzkumy trhu, srovnávání cenových nabídek prodejních portálů apod.

C Formalizovaná soutěž - uzavřené a otevřené výzvy (další formy soutěže dle interních předpisů)

Zadavatel provádí formalizovanou soutěž, tzn. vyhotovuje podklady, v nichž stanoví podmínky účasti v soutěži a způsob výběru dodavatele. Následně, v závislosti na tom, jak je určeno interními předpisy zadavatele, podklady buď uveřejní, čímž umožní neomezenému okruhu dodavatelů účast v soutěži (příp. kromě uveřejnění ještě vyzve některé dodavatele), nebo osloví určitý počet dodavatelů, aniž by byly podklady současně uveřejněny. Zatímco v případě uzavřené výzvy se mohou soutěže účastnit jen oslovení dodavatelé, v případě otevřené výzvy pak kdokoli, kdo splní podmínky soutěže – tedy i původně neoslovení dodavatelé. **Zařazení sociálních podniků na seznam oslovovaných dodavatelů může sociálním podnikům přitom velmi pomoci a ulehčit přístup k zakázce.** Jakožto zpravidla malé podniky bez zakázkového týmu nemusí totiž sociální podniky vždy umět výzvu zadavatele k podání nabídky najít, případně mít k dispozici kapacitu na pravidelné monitorování zakázek.

Zadavatel také může v rámci uzavřené výzvy oslovit pouze sociální podniky, a tak ponechat soutěž jen mezi nimi. Podpora sociálního podnikání je tak jednoznačně zajištěna, prvek soutěže také zůstává.

Předpokladem použití výše popsaných postupů nicméně je, aby zadavatel znal trh, na kterém se sociální podniky pohybují, jejich zaměření, kapacitu apod. Pokud zadavatel tyto znalosti nemá, bude nutné provést jednoduchou analýzu trhu (porovnání několika sociálních podniků, jejich možností, reference na internetu či jinde).

zlepšení
přístupu k účasti
ve veřejných
zakázkách
dalšími
způsoby

Pro podporu přístupu sociálních podniků k účasti ve veřejných zakázkách se dá udělat mnoho. Zadavatel má celou řadu možností a je jen na něm, jaké zvolí. Některé jej administrativně nezatíží, jiné zvýšené úsilí na jeho straně vyžadovat budou. Jedno je však jisté, tuto snahu ocení všichni dodavatelé bez ohledu na svoji velikost.

- ✓ Vhodným **opatřením**, jak usnadnit přístup sociálních podniků k veřejným zakázkám je **minimalizace administrativní náročnosti** přípravy a podání nabídek formou jednoznačných a srozumitelných zadávacích podkladů a předpřipravených vzorů (případně celého formuláře nabídky), kde dodavatelé vyplňují pouze údaje a informace, které zadavatel potřebuje od dodavatelů získat. Dodavatelé se tak mohou místo na formální stránku nabídky soustředit na tu věcnou. Používání vzorů navíc minimalizuje pochybení na straně dodavatele a usnadňuje práci i pracovníkům zadavatele ve fázi posouzení nabídky.
- ✓ **Přiměřenost požadavků zadavatele ve vztahu k předmětu a složitosti plnění** (zejména min. úroveň kvalifikace či finanční garance), včetně stanovení dostatečně dlouhé lhůty pro podání nabídek, i dostatečně dlouhé lhůty na plnění apod.
- ✓ **Zvýšení informovanosti dodavatelů.** Zadavatel může využívat informování o vypsání zakázek způsobem, který je pro sociální podniky obvyklý a snadno dostupný. Usnadnit přístup sociálních podniků k veřejným zakázkám je možné také prostřednictvím **školení pro dodavatele** pořádaného zadavatelem, které dodavatelům včetně sociálních podniků v obecné rovině a při dodržení zásad dle § 6 ZZVZ pomůže ulehčit zapojení do soutěže o veřejné zakázky.



Příklad:

MPSV při zavádění vybraných dynamických nákupních systémů pořádá pro všechny potencionální zájemce technická školení, jejichž cílem je usnadnit jim seznámení se a využívání národního elektronického nástroje NEN. Od školení zadavatel očekává, že vstup dodavatelů do DNS bude snadný a úspěšný. Školení je otevřeno všem a je bezplatné.

Zadavatel také může využít celou řadu **institutů ZZVZ**, které mohou podpořit přístup sociálních podniků k veřejným zakázkám:

Pro zjištění situace na trhu a vhodné nastavení podmínek soutěže, kterým mohou vyhovět i sociální podniky, lze velmi dobře využít **předběžné tržní konzultace** ve smyslu § 33 ZZVZ. Zadavatel může vést konzultace nejen se samotnými dodavateli (včetně sociálních podniků), ale i s odborníky, včetně asociací, sdružení apod.


Zadavatel může dále pro podporu přístupu sociálních podniků zvolit **rozdělení veřejné zakázky na části**, pokud tím neobejde povinnosti stanovené ZZVZ (§ 35 a § 101 ZZVZ). Do soutěže o nadlimitní veřejné zakázky se tak budou moci zapojit i sociální podniky, které by se jinak, například z kapacitních důvodů, nezapojovaly.



Příklad:

V únoru 2016 zadaly Technické služby Havlíčkův Brod veřejnou zakázku s názvem Těžební a pěstební práce v lesních porostech s předpokládanou hodnotou téměř 10 mil. Kč bez DPH, kterou rozdělily na pět částí. Část pátá, pěstební práce, spočívala v obnově lesa, úklidu klestu, stavbě oplocenek, opravách a likvidaci starých oplocenek, ochraně mladých lesních porostů, ochraně lesa proti škůdcům, prořezávkách apod. Jako nejvhodnější nabídku na část týkající se pěstebních prací v předpokládané hodnotě 2, 7 mil. Kč zadavatel vyhodnotil nabídku Chráněné dílny Focus Vysočina, s.r.o., které se ke svému statusu sociálního podniku hlásí už ve svých zakládacích dokumentech. Díky rozdělení veřejné zakázky na části se tento sociální podnik mohl o část zakázky ucházet a uspěl, i když nebyl v zadávacím řízení nijak zvýhodněn.

Obdobně jako rozdělení veřejné zakázky na části podpoří účast malých a středních podniků, včetně sociálních podniků využití **dynamického nákupního systému**, případně jeho rozdělení do kategorií (§ 138 - § 142 ZZVZ).



zvýhodnění v hodnocení

V současné době v právní úpravě České republiky neexistuje definice sociálního podniku. Pokud se zadavatel rozhodne zvýhodnit sociální podnik v hodnocení ve smyslu § 114 a § 116 odst. 2 písm. d) ZZVZ, musí si nejdříve v zadávací dokumentaci definovat, koho za sociální podnik v zadávacím řízení považuje a jakým způsobem tuto skutečnost může dodavatel prokázat. Ačkoli zadavatel není při stanovení definice sociálního podniku legálně omezen, je vhodné držet se některé z již používaných definic sociálního podniku. Využívání standardizované definice, kterou sociální podniky znají, může být dalším krokem, který je podpoří v účasti na zadávacím řízení. V praxi se k definování sociálních podniků využívá převážně sada rozpoznávacích znaků integračního sociálního podniku vytvořená MPSV a používaná ve výzvách Evropského sociálního fondu, která je dostupná jako příloha č. 2 na adrese: <https://www.esfcr.cz/vyzva-129-opz>. Bez definice sociálního podniku by nebyla zadávací dokumentace jednoznačná a nebylo by možné nabídky posoudit a hodnotit.

Jako vhodné se jeví zakotvit v zadávacích podmínkách kombinaci následujících bodů:

- 1.** v úvodu zadávací dokumentace **proklamací záměru zadavatele**, kde zadavatel (např. v souladu se svojí implementovanou strategií týkající se odpovědného veřejného zadávání) prohlásí svůj zájem zvýhodnit v hodnocení účastníka, který je sociálním podnikem (a jeho prostřednictvím bude plnit) nebo účastníka, který sice není sociálním podnikem, avšak sociální podnik hodlá do plnění veřejné zakázky zapojit.
- 2.** v kapitole týkající se hodnocení **přihlášení se k definici sociálního podniku**, vč. uvedení dokumentů, které budou zadavateli předloženy pro prokázání naplnění znaků definice sociálního podniku
- 3.** **nastavení způsobu hodnocení a**
- 4.** **zakotvení účastníkem proklamovaného v rámci hodnocení do smluvních podmínek**, vytvoření kontrolního a sankčního mechanismu.

Při hodnocení pak sociální podnik obdrží body podle předem stanovených kritérií a jejich bodových ohodnocení. Výhodou tohoto postupu je skutečnost, že zadavatel ze soutěže nevyklučuje dodavatele, kteří sociální podnikání v rozsahu, v jakém stanovil zadavatel v zadávací dokumentaci, neprokáží. V zadávací dokumentaci je nutné vyjasnit, jak může dodavatel prokázat, že je sociálním podnikem. Sociální podniky lze v hodnocení zvýhodnit více způsoby. Zde uvádíme následující dvě varianty:



Každý účastník zadávacího řízení, který prokáže, že provozuje sociální podnikání/hodlá do plnění zapojit dodavatele provozujícího sociální podnikání v rozsahu definovaném zadávací dokumentací, získá počet bodů stanovený v zadávací dokumentaci pro toto kritérium. Účastník zadávacího řízení, který neprokáže vůbec nebo v požadovaném rozsahu splnění, získá nula bodů. Takový účastník zadávacího řízení však nebude ze soutěže vyloučen. Ke kritériu lze (je-li to s ohledem na předmět plnění vhodné) připojit též požadavek na např. konkrétní minimální podíl osob pocházejících z cílové skupiny (tj. osoby zdravotně či sociálně znevýhodněné pracující pro předmětný sociální podnik), které se budou podílet na plnění. V nabídkách by pak bylo vhodné požadovat uvedení počtu takto zapojených osob, vč. uvedení druhu znevýhodnění na běžném trhu práce, a druhu pozice, na niž bude osoba zařazena. A nejpozději v rámci součinnosti před uzavřením smlouvy je třeba požadovat identifikaci konkrétních osob.



Tato varianta umožňuje zadavateli nejen zvýhodnit sociální podnikání, ale i přidělit nejvyšší počet bodů nejvhodnějšímu sociálnímu podniku. Zadavatel v zadávací dokumentaci musí jasně a srozumitelně uvést, jaký sociální podnik považuje za nejvhodnější, při dodržení všech obecných požadavků ZZVZ a případně principů relevantních pro užití subjektivního hodnocení (např. podnik, jehož metodika dává největší záruku efektivní práce s osobami z cílové skupiny apod.). Přístup zadavatele k hodnocení musí být pro dodavatele předvídatelný.



Důležité je, aby zadavatel zvolil poměr dílčího hodnotícího kritéria zvýhodňujícího sociální podnik ve vztahu k dalším hodnotícím kritériím přiměřeně.

Jsou-li sociální podniky zvýhodněny v rámci hodnocení, je žádoucí, aby se osoby znevýhodněné na trhu práce zaměstnané v sociálním podniku skutečně podílely na plnění veřejné zakázky. To je třeba smluvně ošetřit, ve smlouvě proto musí být tato podmínka zakotvena, včetně možnosti kontroly dodržování takového ujednání pod sankcí.



Příklad: Ministerstvo práce a sociálních věcí využilo v několika případech možnost zvýhodnit v hodnocení dodavatele, který zajistí plnění (nebo jeho část) prostřednictvím sociálního podniku – podniku, který naplňuje sadu rozpoznávacích znaků integračního sociálního podniku. V hodnocení tedy body získá takový dodavatel, který je buď sám sociálním podnikem, anebo plnění (případně část plnění) bude realizovat poddodavatel, který je sociálním podnikem.

Zadavatel tuto možnost nejčastěji používá v rámci dynamického nákupního systému na standardní logistické a technické zajištění akcí, kde zadává dílčí veřejné zakázky zohledňující také další odpovědné aspekty (zejm. etické nakupování a ekologicky šetrná řešení). Váha hodnocení podporující zapojení sociálního podniku do plnění se pohybuje dle individuálních okolností v rozmezí 15-30 %. Z podaných nabídek je zřejmé, že dodavatelé umějí sociální podnik do plnění veřejné zakázky zapojit.

Obdobně tuto možnost zadavatel využil i ve veřejné soutěži o nejhodnější nabídku, jejímž cílem bylo vybrat nového provozovatele kantýny v budově zadavatele. Váha hodnocení podporující zapojení sociálního podniku byla 20 %. V soutěži uspěl sociální podnik Startujeme, o.p.s., který v prostorách zadavatele otevřel novou pobočku bistra Mezi řádky. Sociální podnik zaměstnává pracovníky s lehkým či kombinovaným postižením, nabízí fair trade kávu z tréninkové pražírny, pečivo z kladenské řemeslné pekárny a využívá i sezónní potraviny.

Vedle cateringu jsou sociálními podniky hojně nabízeny též zahradnické a technické služby.



Příklad:

Městská část Praha 12 je průkopníkem ve společensky odpovědném zadávání. Jako první veřejný zadavatel v ČR použila v roce 2013 sociální podmínku v nadlimitní veřejné zakázce „Údržba veřejné zeleně a úklid veřejných prostranství ve dvou lokalitách městské části Praha 12“. Zadavatel šel cestou kombinace tzv. zakázky vyhrazené pro osoby se zdravotním postižením (OZP) a hodnocení některých kritérií. Hodnocena byla dále procentuální výše podílu účasti OZP na celkovém plnění – s váhou 20 % v hodnocení a zpracování metodiky řešení veřejné zakázky, kde dodavatelé ukazovali, jak budou pracovat s OZP – s váhou 20 % v hodnocení. V zakázce tak nešlo o pouhé zaměstnání osob se zdravotním postižením, ale také o způsob práce s těmito osobami z hlediska naplňování zakázky, což bývá silnou stránkou sociálních podniků. Na zakázce spolupracoval zadavatel s Agenturou pro sociální začleňování. Zakázku vyhrál Fokus Praha, resp. jeho sociální firma Zahradá, spolu s komerční úklidovou firmou. Díky zakázce našlo pracovní uplatnění cca 15 zaměstnanců sociálního podniku.



PODPORA SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ PROSTŘEDNICTVÍM VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Autorský tým: Gabriela Kurková, Monika Dobrovodská, Petra Ingerová

Vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčnickém právu 1/376, 128 01 Praha 2
Praha 2018

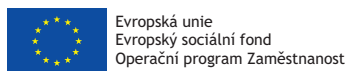
Účelová neperiodická publikace

Neprodejné

Tisk: ASTRON studio CZ, a.s.

ISBN: 978-80-7421-153-9

WWW.SOVZ.CZ



Projekt Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání je spolufinancován Evropskou unií.
Registrační číslo projektu je CZ.03.3.60/0.0/0.0/15_018/0000732.

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

ISBN 978-80-7421-153-9

